Lieta Nr.A420442812
A04428-12/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2012.gada 15.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu pēc SIA *„/Nosaukums/"* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot tiesības pārdot */Nosaukums/* ūdensdzirnavu hidroelektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nosakot elektroenerģijas iepirkuma apjomu gadā līdz 500 MWh, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gada 19.jūnijā Ekonomikas ministrija (turpmāk arī – atbildētājs) piešķīrusi SIA *„/Nosaukums/"* (turpmāk – pieteicēja) tiesības pārdot */Nosaukums/* ūdensdzirnavu hidroelektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nosakot elektroenerģijas iepirkuma apjomu gadā līdz 310 MWh. Ievērojot to, ka faktiski gadā saražotās elektroenerģijas apjoms ievērojami pārsniedz obligātā iepirkuma apjomu, pieteicēja 2012.gada 20.janvārī lūgusi noteikt saražotās elektroenerģijas obligātā iepirkuma apjomu gadā līdz 500 MWh.

Ekonomikas ministrijas 2012.gada 24.februāra lēmumā Nr.423-1-1884 (turpmāk – Lēmums) norādīts, ka pieteicēja līdz 2013.gada 1.aprīlim nevar kvalificēties */Nosaukums/* ūdensdzirnavu hidroelektrostacijā saražotās elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros, palielinot noteikto elektroenerģijas iepirkuma apjomu, jo no 2011.gada 26.maija līdz 2013.gada 1.janvārim ministrija neorganizē konkursus par tiesību iegūšanu pārdot biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, un ražotājs nevar kvalificēties elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros un tiesību iegūšanai saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, 2012.gada 7.maijā pieteicēja vērsusies Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, norādot, ka Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.262 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību" (turpmāk – Noteikumi) 100.punkts neaizliedz piešķirt tiesības pārdot hidroelektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Tā kā pieteicēja nepretendē uz tiesību iegūšanu saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu, atteikums piešķirt pieteicējai tiesības pārdot hidroelektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros nav pamatots. Noteikumu 100.punkts tieši ierobežo Elektroenerģijas tirgus likumā (turpmāk – Likums) ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo no atjaunojamiem energoresursiem, noteiktās tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Ministru kabinets bez pienācīga deleģējuma ir pieņēmis normu, kas ierobežo Likumā paredzētās ražotāja tiesības saņemt atbalstu. Noteikumu 100.punkts faktiski aizliedz ražotājam

realizēt Likuma 29.panta pirmajā daļā un 29.[1]panta pirmajā daļā noteiktās tiesības un ir pretrunā Likumam.

[3] 2012.gada 15.jūnijā tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums, kurā atbildētājs pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu šādu apsvērumu dēļ.

[3.1] Tiesības pārdot hidroelektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros komersanti iegūst, no attiecīgā gada 1.aprīļa iesniedzot Ekonomikas ministrijā attiecīgu iesniegumu. Atšķirībā no komersantiem, kuri vēlas iegūt tiesības pārdot biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju, komersantiem, kuri vēlas kvalificēties hidroelektrostacijās saražotās elektroenerģijas pārdošanai, nav jāpiedalās konkursā.

Noteikumu 100.punkts paredz gan to, ka no 2011.gada 26.maija līdz 2013.gada 1.janvārim Ekonomikas ministrija neorganizē konkursus, gan to, ka nekāda veida elektrostacijās saražotās elektroenerģijas ražotājs nevar kvalificēties elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros un tiesību iegūšanai saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu.

[3.2] Ekonomikas ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde ekonomiskās politikas jomā, kas, cita starp, izstrādā un īsteno enerģētikas politiku.

Katrai Eiropas Savienības dalībvalstij ir sava atjaunojamās enerģijas izmantošanas veicināšanas politika. Tirgus nepilnības un Eiropas Savienības politiskie mērķi enerģētikā 2020.gadam automātiski nekļūst par pamatu valsts atbalsta izmantošanai.

Likuma mērķis ir ne tikai veicināt elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, bet arī nodrošināt visiem lietotājiem tiesības brīvi izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju, izveidot priekšnoteikumus efektīvi funkcionējoša elektroenerģijas tirgus darbībai, kā arī nodrošināt, lai visiem elektroenerģijas lietotājiem visefektīvākajā iespējamā veidā par pamatotām cenām tiktu droši un kvalitatīvi piegādāta elektroenerģija. Līdzšinējais Likuma 29. un 29.[2]pantā ietvertais obligātais elektroenerģijas iepirkuma mehānisms kopumā nav bijis efektīvs Likuma mērķa sasniegšanai.

Deleģējums Ministru kabinetam noteikt obligātā iepirkuma īstenošanas un uzraudzības kārtību paredzēts Likuma 29.panta ceturtajā daļā.

[4] Pieteikumā *(lietas 8.lapa)* lūgts lietu izskatīt rakstveida procesā.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likumu (turpmāk – APL) 114.panta pirmo daļu un 245.pantu, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, pēc savas iekšējās pārliecības tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[6] Skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv tā izdošanas priekšnoteikumi, proti, jāpārliecinās, vai atbilstoši tiesību normām ir pamats izdot pieteicējas prasīto administratīvo aktu. No APL 250.panta otrās daļas izriet, ka šī pārbaude jāveic neatkarīgi no tā, kādu pamatojumu iestāde ir ietvērusi savā atteikumā izdot labvēlīgu administratīvo aktu.

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118 [10] punktu).*

Tā kā pieteicējas prasītā administratīvā akta izdošana var tikt īstenota tikai pēc tiesas sprieduma spēkā stāšanās, tad apstākļi, uz kuru pamata administratīvais akts izdodams, ir jāvērtē uz sprieduma taisīšanas brīdi.

[7] Saskaņā ar Likuma 1.panta otrās daļas 14.punktu obligātais iepirkums ir šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikts pienākums iepirkt elektroenerģiju. Atbilstoši Likuma 29.panta pirmajai daļai ražotājs, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamos energoresursus, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligāti iepērkamā elektroenerģijas apjoma veidā. Likuma 29.panta ceturtā daļa paredz, ka nosacījumus elektroenerģijas ražošanai, izmantojot atjaunojamos energoresursus, kā arī kritērijus ražotāju kvalifikācijai šā panta pirmajā daļā noteikto tiesību saņemšanai un kārtību, kādā var atteikties no tām, elektroenerģijas cenas noteikšanas kārtību atkarībā no atjaunojamo energoresursu veida, obligātā iepirkuma apjoma noteikšanas, īstenošanas un uzraudzības kārtību, obligātā iepirkuma apjoma izmaksu segšanas kārtību, kā arī pasākumus, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanu no biomasas, nosaka Ministru kabinets.

Tātad likums tieši nenoteic kārtību, kā obligātā iepirkuma ietvaros iepērkama elektroenerģija, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem, bet gan pilnvaro tam valdību. Uz šīs normas pamata izdoti Noteikumi.

Enerģijas veidi, ko likumdevējs atzinis par atjaunojamiem energoresursiem un kurus izmantojot saražoto elektroenerģiju komersantiem ir tiesības pārdot obligātā iepirkuma ietvaros, definēti Noteikumu 3.punktā: hidroenerģija, biogāze, jebkāda cita veida cieta vai šķidra biomasa, vēja un saules enerģija.

No Noteikumos iekļautā regulējuma tiesa secina, ka likumdevējs ir nošķīris pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros saražotās elektroenerģijas kvalifikācijas kritērijus, Noteikumu II nodaļu attiecinot uz hidroelektrostacijās saražoto elektroenerģiju, bet III nodaļu – uz biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju. Katrai no tām ir noteikta atšķirīga kvalificēšanās kārtība.

Saskaņā ar Noteikumu 7.punktu, lai kvalificētos tiesību iegūšanai pārdot hidroelektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, komersants iesniedz ministrijā attiecīgu iesniegumu (2.pielikums). Savukārt atbilstoši Noteikumu 14.punktam, lai kvalificētos tiesību iegūšanai pārdot biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, komersants piedalās ministrijas organizētajos konkursos, iesniedzot ministrijā attiecīgu iesniegumu (2.pielikums).

Tātad iegūt tiesības hidroelektrostacijās saražotās elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros komersants var, iesniedzot attiecīgu iesniegumu, bet, lai šādā pat veidā pārdotu pārējo atjaunojamo elektroenerģiju, komersantam nepieciešams piedalīties konkursos.

Lēmums *(lietas 27.lapa)* pēc būtības ir atbildētāja atteikums izskatīt pieteicējas 2012.gada 20.janvāra iesniegumu *(lietas 27.lapa)* par saražotās elektroenerģijas obligātā iepirkuma apjoma palielināšanu gadā līdz 500 MWh, jo atbildētājs pēc iesnieguma saņemšanas nerīkojās atbilstoši Noteikumu 10. – 13.punkta regulējumam un nepieņēma nevienu no šajās normās minētajiem lēmumiem. Savu atteikumu atbildētājs pamatoja ar Noteikumu 100.punktu, kas Lēmuma izdošanas brīdī spēkā esošajā redakcijā liedza kvalificēties saražotās elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros līdz 2013.gada 1.janvārim.

Atbilstoši pašreiz spēkā esošajai Noteikumu 100.punkta redakcijai no 2011.gada 26.maija līdz 2016.gada 1.janvārim ministrija neorganizē konkursus par tiesību iegūšanu pārdot biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, un ražotājs nevar kvalificēties elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros un tiesību iegūšanai saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu.

Interpretējot normu gramatiski, tiesa secina, ka tās pirmā daļa attiecināma uz ministrijas kompetenci, bet otrā daļa – uz komersantiem noteiktiem ierobežojumiem. Proti, laika periodā līdz 2016.gada 1.janvārim, pirmkārt, atbildētājam ir noliegts organizēt Noteikumu 14.punktā noteiktos konkursus par tiesību iegūšanu pārdot biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, otrkārt, komersanti, kas ražo elektroenerģiju no jebkuriem atjaunojamiem energoresursiem, nevar kvalificēties tās pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros un tiesību iegūšanai saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu. Tā kā pieteicējai, lai iegūtu tiesības palielināt saražotās elektroenerģijas obligātā iepirkuma apjomu, ir nepieciešams tam kvalificēties Noteikumu 7.punktā paredzētajā kārtībā, tiesa atzīst, ka uz pieteicēju Noteikumu 100.punkts ir attiecināms.

[8] Ievērojot [7] minēto, tiesa atzīst, ka nepastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251., 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt SIA *„/Nosaukums/”* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot tiesības pārdot */Nosaukums/* ūdensdzirnavu hidroelektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nosakot elektroenerģijas iepirkuma apjomu gadā līdz 500 MWh, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese L.Apšeniece